

DOI: <http://doi.org/10.32750/2025-0116>

УДК 330.131.7; 368.025.6

JEL Classification: Q10, P10

Бугас Василь Валерійович

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри смарт-економіка

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0001-8317-3350

e-mail: buhas0203@email.com

Корінний Станіслав Петрович

студент кафедри смарт-економіка

Київський національний університет технологій та дизайну

Київ, Україна

e-mail: Stasik/print@email.com

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ МІЖНАРОДНОЇ КОРПОРАЦІЇ

Анотація. У статті досліджено ключові аспекти управління економічними ризиками міжнародних корпорацій в умовах глобалізації. Визначено основні види ризиків, зокрема валютні, фінансові, політико-економічні та операційні, які можуть суттєво впливати на стабільність і конкурентоспроможність компаній у міжнародному середовищі. Розглянуто особливості сучасного ризик-менеджменту, що включає ідентифікацію загроз, їх оцінку та впровадження ефективних стратегій мінімізації ризиків. Проаналізовано сучасні підходи до управління ризиками, серед яких використання фінансових інструментів (деривативи, валютні свопи, страхування), диверсифікація ринків і активів, стратегічне планування та адаптація до змін макроекономічного середовища. Особливу увагу приділено впливу глобалізаційних процесів на економічну безпеку міжнародних корпорацій. Зазначено, що в умовах динамічної світової економіки традиційні методи ризик-менеджменту втрачають ефективність, тому корпорації повинні використовувати комплексний підхід, що поєднує стратегічне прогнозування, цифровізацію бізнес-процесів та інтеграцію ESG-факторів (екологічних, соціальних та управлінських аспектів). Визначено ключові методи управління ризиками, що сприяють підвищенню стійкості компаній на міжнародному рівні. Зроблено висновок, що ефективне управління економічними ризиками вимагає адаптації бізнес-моделей до сучасних викликів, враховуючи посилення регуляторних вимог, вплив геополітичних факторів та розвиток цифрових технологій. Перспективи подальших досліджень охоплюють аналіз ролі автоматизації, штучного інтелекту та великих даних у процесах ризик-менеджменту міжнародних корпорацій.

Ключові слова: управління економічними ризиками; міжнародна корпорація; фінансова стабільність; глобалізація; ризик-менеджмент.

ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації міжнародні корпорації стикаються зі зростаючими економічними ризиками, що можуть суттєво впливати на їхню фінансову стабільність та конкурентоспроможність. Постійні коливання валютних курсів, нестабільність фінансових ринків, політичні та регуляторні зміни, а також логістичні виклики вимагають від компаній розробки ефективних стратегій управління ризиками. Традиційні підходи до ризик-менеджменту вже не завжди здатні забезпечити належний рівень захисту, оскільки глобальні ринки стають дедалі більш взаємозалежними та динамічними. Впровадження цифрових технологій, використання фінансових інструментів хеджування та стратегічне прогнозування є ключовими факторами, що допомагають корпораціям адаптуватися до сучасних викликів. Однак, незважаючи на розвиток наукових досліджень у сфері економічного ризик-

менеджменту, залишається відкритим питання щодо інтеграції комплексних методів управління ризиками, які враховують сучасні технологічні та геополітичні тенденції, що зумовлює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління економічними ризиками міжнародних корпорацій активно досліджується в науковій літературі. Значний внесок у розвиток цієї тематики зробили такі вчені, як І. Бланк, В. Вітлінський, Н. Доба, Л. Донець, В. Кочетков, В. Лопатовський, В. Лук'янова, Т. Мостенська, А. Старостіна, Т. Пахомова, Р. Пікус, А. Таран, М. Турко, Н. Хохлова та інші. Вони висвітлювали різні аспекти ризик-менеджменту, включаючи ідентифікацію загроз, оцінку ризиків, розробку стратегій їх мінімізації та впровадження ефективних механізмів їх нейтралізації. Попри значний розвиток наукових підходів до управління ризиками, у сучасних умовах глобалізації виникає необхідність переосмислення та вдосконалення цього процесу в контексті міжнародного бізнесу. Міжнародні корпорації стикаються з унікальними викликами, пов'язаними з високою волатильністю фінансових ринків, посиленням економічної та політичної нестабільності, зростаючим впливом цифрових технологій та змінами у міжнародному регулюванні, що потребує розробки більш гнучких і адаптивних підходів до управління економічними ризиками, що поєднують стратегічне планування, використання фінансових інструментів хеджування, інтеграцію цифрових технологій та підвищення корпоративної відповідальності.

Мета статті. Метою статті є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління економічними ризиками міжнародних корпорацій, а також аналіз основних загроз, що впливають на їхню фінансову стабільність і конкурентоспроможність.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Управління економічними ризиками міжнародної корпорації є комплексним процесом, що включає ідентифікацію, оцінку та розробку стратегій мінімізації можливих фінансових і макроекономічних загроз [1]. Глобалізація та інтеграція світових ринків створюють як нові можливості для корпорацій, так і додаткові виклики, пов'язані з економічною нестабільністю, змінами валютних курсів, фінансовими кризами та політичними ризиками. У таких умовах ефективна система управління економічними ризиками стає критично важливою для стабільного функціонування та розвитку міжнародного бізнесу. Загалом, економічні ризики можна поділити на кілька основних категорій: макроекономічні, фінансові, валютні, операційні та регуляторні [2]. Макроекономічні ризики пов'язані зі змінами економічної ситуації в країнах, де оперує корпорація, такими як рецесії, інфляційні процеси, зміни в торгових балансах та рівень безробіття. Фінансові ризики охоплюють коливання процентних ставок, доступність кредитних ресурсів і ліквідність компанії. Валютні ризики виникають через зміни обмінних курсів, які можуть впливати на фінансові результати корпорації, особливо якщо вона веде діяльність у кількох валютах.

Теоретичні основи управління економічними ризиками спираються на класичні концепції ризик-менеджменту, серед яких модель портфельного управління ризиками Гаррі Марковіца, концепція Value at Risk (VaR) та підходи до диверсифікації активів [3]. Одним із ключових принципів є прогнозування ризиків на основі статистичних та економетричних методів, що дозволяє корпораціям розробляти сценарії розвитку подій і відповідно адаптувати свої фінансові стратегії. Також широко використовуються методи страхування ризиків, застосування фінансових деривативів (форварди, опціони, свопи) для хеджування валютних і процентних коливань.

Окремим напрямом управління економічними ризиками є адаптивне планування та гнучкість бізнес-моделі, що передбачає здатність корпорації швидко реагувати на

зміни в макроекономічному середовищі. Використання інструментів стратегічного управління, таких як SWOT-аналіз, PESTEL-аналіз та сценарне планування, допомагає міжнародним корпораціям розробляти ефективні підходи до управління ризиками [4]. Важливим аспектом є інтеграція інформаційних технологій, штучного інтелекту та аналітики великих даних для прогнозування та моніторингу економічних загроз у реальному часі. Отже, ефективне управління економічними ризиками міжнародної корпорації ґрунтується на системному аналізі ринкових факторів, використанні інноваційних фінансових інструментів та розробці стратегічних механізмів захисту від макроекономічних загроз. У сучасних умовах глобалізації важливим завданням є інтеграція комплексного ризик-менеджменту в загальну систему корпоративного управління, що забезпечить стабільність і конкурентоспроможність компанії на світовому ринку.

Міжнародні корпорації стикаються з широким спектром економічних ризиків, що можуть впливати на їхню фінансову стабільність, операційну ефективність і конкурентні позиції на глобальному ринку. Економічні ризики є результатом динамічних змін у зовнішньому середовищі, включаючи валютні коливання, фінансові нестабільності, політико-економічні зміни та операційні проблеми. В умовах глобалізації управління цими ризиками вимагає застосування комплексного підходу, що поєднує фінансові інструменти, стратегічне планування та використання цифрових технологій. Таблиця 1 містить основні види економічних ризиків міжнародних корпорацій та їхні характеристики.

Таблиця 1

Основні види економічних ризиків міжнародних корпорацій

Вид економічного ризику	Характеристика	Механізми управління
Валютні ризики	Виникають через коливання обмінних курсів, що можуть впливати на вартість активів, зобов'язань та прибутків міжнародної корпорації.	Використання фінансових деривативів (форварди, опціони, свопи), диверсифікація валютних надходжень, управління валютними резервами.
Фінансові ризики (інфляційні, кредитні, інвестиційні)	Включають ризики, пов'язані з інфляцією, нестабільністю фінансових ринків, змінами відсоткових ставок, кредитними обмеженнями та зменшенням ліквідності.	Хеджування процентних ставок, страхування кредитних ризиків, диверсифікація фінансових інструментів, оцінка ефективності інвестиційних проєктів.
Політико-економічні ризики	Охоплюють зміни в законодавстві, введення санкцій, зміни в податковій політиці, політичну нестабільність та торговельні бар'єри.	Моніторинг законодавчих змін, розробка стратегій адаптації до нових умов, використання міжнародних правових механізмів, лобіювання інтересів компанії.
Операційні та логістичні ризики	Виникають через перебої в глобальних ланцюгах постачання, збої у виробничих процесах, нестачу ресурсів та проблеми з міжнародною логістикою.	Диверсифікація постачальників, використання цифрових систем управління ланцюгами постачання, адаптація виробництва до місцевих умов, створення запасів стратегічно важливих ресурсів.

Валютні ризики є одними з найпоширеніших загроз для міжнародних корпорацій, оскільки вони працюють у різних країнах із власними валютами, курс яких може суттєво коливатися. Зміни валютного курсу впливають на фінансові результати компаній, оскільки прибутки, витрати, активи та зобов'язання можуть виражатися в різних валютах. Зміцнення національної валюти країни, в якій базується компанія, може зменшити конкурентоспроможність її продукції на зовнішніх ринках, а ослаблення валюти може спричинити подорожчання імпорту сировини та комплектуючих. Для мінімізації валютних ризиків корпорації застосовують фінансові деривативи (форварди, ф'ючерси, опціони, валютні свопи), ведуть політику валютної диверсифікації та використовують природне хеджування шляхом балансування доходів і витрат у різних валютах.

Фінансові ризики охоплюють низку факторів, що можуть впливати на стабільність і ліквідність компанії. Інфляційні ризики зумовлюються зростанням цін, що може зменшувати купівельну спроможність споживачів і збільшувати витрати підприємства. Кредитні ризики пов'язані з можливістю невиконання зобов'язань контрагентами або погіршенням умов залучення фінансування через зміну відсоткових ставок чи макроекономічних умов. Інвестиційні ризики виникають при вкладенні коштів у нові проекти, особливо в країнах із нестабільною економікою, що може призвести до втрат через низьку окупність або зміну ринкових умов. Для зменшення впливу цих ризиків компанії застосовують страхування кредитів, хеджування процентних ставок, ретельний фінансовий аналіз інвестиційних проєктів та розширення джерел фінансування.

Політико-економічні ризики виникають через нестабільність регуляторного середовища, зміни в законодавстві, податковій політиці або введення санкцій, які можуть обмежувати діяльність компанії. Корпорації, що працюють у міжнародному просторі, змушені постійно адаптуватися до нових умов, що регулюють ведення бізнесу, включаючи обмеження на експортно-імпортні операції, зміну торговельних мит, нові екологічні стандарти або інші правові норми. Додаткову загрозу становлять геополітичні конфлікти, які можуть призводити до торговельних обмежень, націоналізації активів або розриву міжнародних партнерств. Щоб мінімізувати ці ризики, компанії використовують моніторинг змін у регуляторному середовищі, адаптацію бізнес-стратегій, диверсифікацію ринків збуту та побудову гнучких логістичних мереж.

Операційні та логістичні ризики виникають унаслідок порушень у постачанні сировини, збільшення витрат на транспортування, нестачі кваліфікованих кадрів або збоїв у виробничих процесах. Міжнародні корпорації часто залежать від складних ланцюгів постачання, які можуть бути порушені через природні катаклізми, страйки, військові конфлікти або навіть технічні збої в інформаційних системах. Важливими факторами є також зміни вартості перевезень, нестабільність ринку енергоносіїв і проблеми з митним регулюванням. Для зменшення впливу таких ризиків корпорації впроваджують автоматизовані системи управління ланцюгами постачання, диверсифікують джерела постачання, створюють запаси критично важливих ресурсів та застосовують гнучкі виробничі стратегії.

Нами виявлено, що управління економічними ризиками є необхідною умовою для стабільної роботи міжнародних корпорацій. Валютні, фінансові, політико-економічні та операційні ризики впливають на всі аспекти діяльності компаній, тому їхнє прогнозування та мінімізація вимагають застосування фінансових інструментів, стратегічного планування та адаптації бізнес-моделі до динамічного зовнішнього середовища. Успішні корпорації активно використовують сучасні технології аналізу даних, автоматизовані системи управління ризиками та комплексний підхід до розробки

антикризових стратегій, що дозволяє зберігати їхню конкурентоспроможність навіть у складних умовах глобальної економіки.

Сьогодні, в сучасних умовах глобалізації міжнародні корпорації змушені не лише виявляти економічні ризики, а й активно розробляти ефективні механізми їх мінімізації. Оскільки валютні, фінансові, політико-економічні та операційні ризики мають взаємопов'язаний характер, успішні компанії застосовують комплексний підхід до їх управління. Використання сучасних фінансових інструментів, диверсифікація активів, стратегічне прогнозування та адаптація бізнес-моделей до макроекономічних змін дозволяють мінімізувати негативний вплив зовнішніх загроз та забезпечити стійкість корпорації. У цьому контексті особливу роль відіграють методи управління ризиками, які дозволяють компаніям не лише зменшувати потенційні втрати, а й використовувати ризики як можливість для розвитку та оптимізації бізнес-процесів.

Одним із ключових підходів до управління економічними ризиками є диверсифікація ринків та активів. Розширення географії бізнесу та інвестування в різні види діяльності дозволяє корпораціям знижувати залежність від коливань в окремих економічних зонах або секторах ринку. Крім того, компанії використовують фінансові інструменти, такі як страхування, деривативи (форварди, ф'ючерси, опціони) та валютні свопи для хеджування фінансових і валютних ризиків. Важливе значення має стратегічна адаптація до макроекономічних змін, що передбачає гнучкість у зміні бізнес-моделей, оперативне реагування на зміни в політичному та регуляторному середовищі та інтеграцію інноваційних технологій у процеси управління ризиками. Водночас корпоративне планування та стрес-тестування сценаріїв ризиків дозволяють компаніям моделювати потенційні загрози та завчасно розробляти ефективні механізми їх подолання [5]. Отже, управління економічними ризиками в міжнародній корпорації базується на поєднанні аналітичних підходів, фінансових стратегій та інноваційних інструментів. Завдяки комплексному ризик-менеджменту компанії можуть не лише зменшити негативний вплив зовнішніх факторів, а й створити конкурентні переваги, що забезпечують їхню довгострокову стійкість у глобальному економічному середовищі.

Міжнародні корпорації повинні не лише управляти існуючими ризиками, а й прогнозувати майбутні виклики, адаптуючи свої бізнес-моделі до динамічних змін. Ефективне управління економічними ризиками більше не обмежується традиційними методами фінансового захисту та диверсифікації. Воно охоплює інтеграцію стійких бізнес-стратегій, використання інноваційних технологій та врахування глобальних факторів, що впливають на діяльність компаній. Корпорації зосереджуються на створенні антикризових стратегій, здатних забезпечити їхню довготривалу конкурентоспроможність навіть у нестабільному міжнародному середовищі.

Серед ключових перспектив розвитку системи управління ризиками виділяються глобальні тренди, зокрема посилення ролі ESG-факторів (екологічних, соціальних і управлінських аспектів), стійкості бізнесу та екологічної безпеки [6]. Зростає попит на прозорі та соціально відповідальні стратегії ведення бізнесу, що включають екологічну безпеку, етичні стандарти та стійке корпоративне управління. Водночас міжнародні корпорації змушені адаптувати свої бізнес-моделі до геополітичних змін і економічної нестабільності, зокрема до санкцій, торговельних бар'єрів та порушень глобальних ланцюгів постачання. Реагуючи на нові виклики світової економіки, компанії використовують цифрові технології, аналітику великих даних та штучний інтелект для моделювання ризиків та побудови стратегій їх мінімізації. Впровадження цих інструментів забезпечує корпораціям гнучкість, швидкість ухвалення рішень та здатність ефективно функціонувати в умовах непередбачуваності світового ринку.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У ході дослідження було встановлено, що управління економічними ризиками є критично важливим елементом функціонування міжнародних корпорацій. Основні ризики, з якими стикаються компанії на глобальному рівні, включають валютні, фінансові, політико-економічні та операційні загрози. Для їхнього ефективного мінімізації міжнародні корпорації застосовують комплексний підхід, що включає диверсифікацію активів і ринків, використання фінансових інструментів (страхування, деривативи, валютні свопи), стратегічне прогнозування та стрес-тестування сценаріїв ризиків. Впровадження цифрових технологій, аналітики великих даних та штучного інтелекту дозволяє компаніям підвищити точність оцінки ризиків та забезпечити адаптацію бізнес-моделі до динамічних змін у світовій економіці.

Перспективні напрями подальших досліджень можуть зосереджуватися на аналізі впливу глобальних тенденцій на управління ризиками міжнародних корпорацій, зокрема ESG-факторів, екологічної безпеки та корпоративної соціальної відповідальності. Також важливим напрямом є дослідження ролі цифрових технологій та автоматизації в процесах ризик-менеджменту, що дозволить міжнародним компаніям не лише мінімізувати потенційні загрози, а й створювати конкурентні переваги в умовах нестабільності. Дослідження в цьому напрямку сприятимуть розробці нових управлінських підходів і підвищенню ефективності системи економічної безпеки міжнародного бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ*, 2023, 1. С. 203-209.
2. Бабайлов, В., Курденко, О. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*, (46), 2022. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>
3. Бардадим, М. В. Етичні аспекти управління ризиками в сучасних умовах економічних перетворень: від теорії до практики. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2024, 5 (14). С. 99-102.
4. Янковой Р.В., Жосан Г.В., Возний Д.С. Стратегічна адаптація у цифрову еру: використання цифрових інструментів для сталого успіху *Economic Synergy*, (2(8)), 2023, С. 115-128. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-9>
5. Стрельбіцька Н. Є. Сороківська Р. Б. Сучасні підходи до управління ризиками міжнародних корпорацій. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука*, 2018, 2 (2). С. 50-56.
6. Отливанська, Г. А., Варецький О. А. Інтеграція аналізу esg факторів в управління інвестиційною діяльністю компаній. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень*, 2020, С. 41–49.

Vasyl Buhas

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Associate Professor of the Department of Smart Economics
Kyiv National University of Technologies and Design
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0001-8317-3350
e-mail: buhas0203@email.com

Stanislav Korinny

Student of the Department of Smart Economics
Kyiv National University of Technologies and Design
Kyiv, Ukraine
e-mail: Stasik/print@email.com

MANAGEMENT OF ECONOMIC RISKS IN AN INTERNATIONAL CORPORATION

Abstract. The article explores the key aspects of economic risk management in international corporations under globalization conditions. The main types of risks are identified, including currency, financial, political-economic, and operational risks, which can significantly impact the stability and competitiveness of companies in the international environment. The study examines the characteristics of modern risk management, encompassing threat identification, risk assessment, and the implementation of effective mitigation strategies. Contemporary approaches to risk management are analyzed, including the use of financial instruments (derivatives, currency swaps, insurance), market and asset diversification, strategic planning, and adaptation to macroeconomic changes. Particular attention is given to the impact of globalization processes on the economic security of international corporations. It is noted that in a dynamic global economy, traditional risk management methods are losing their effectiveness; thus, corporations must adopt a comprehensive approach that integrates strategic forecasting, business process digitalization, and ESG factors (environmental, social, and governance aspects). The key risk management methods that contribute to enhancing corporate resilience at the international level are identified. The study concludes that effective economic risk management requires business model adaptation to contemporary challenges, considering increasing regulatory requirements, geopolitical factors, and the development of digital technologies. Prospects for further research include analyzing the role of automation, artificial intelligence, and big data in the risk management processes of international corporations.

Keywords: economic risk management; international corporation; financial stability; globalization; risk management.

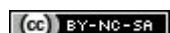
REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Zakharova, N. Yu. (2023). Risk management in enterprises: essence, approaches, and methods. *Business Inform*, 1, 203-209. [In Ukrainian].
2. Babailov, V., & Kurdenko, O. (2022). From risk management to risk economy. *Economics and Society*, 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46> [In Ukrainian].
3. Bardadym, M. V. (2024). Ethical aspects of risk management in modern economic transformations: From theory to practice. *Digital Economy and Economic Security*, 5(14), 99-102. [In Ukrainian].
4. Yankovyi, R. V., Zhosan, H. V., & Voznyi, D. S. (2023). Strategic adaptation in the digital era: Using digital tools for sustainable success. *Economic Synergy*, 2(8), 115-128. <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-9> [In Ukrainian].
5. Strelbitska, N. Ye., & Sorokivska, R. B. (2018). Modern approaches to risk management in international corporations. *International Scientific Journal Internauka*, 2(2), 50-56. [In Ukrainian].
6. Otlyvanska, H. A., & Varetskyi, O. A. (2020). Integration of ESG factor analysis into corporate investment activity management. *Theoretical and Practical Aspects of Socio-Economic Scientific Research*, 41-49. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.02.25

Рецензовано 20.02.25

Опубліковано 07.03.2025 р.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.